

Det er fortsatt behov for å vise stor forsiktighet i høstingen av flere av våre viktige fiskebestander. Dette gjelder særlig bunnfiskbestandene, mens de pelagiske bestandene er i bedre forfatning. Gytebestandene for norsk kysttorsk og spesielt nordsjøtorsk er i dårlig forfatning, samtidig som fiskepresset er for sterkt. Gytebestanden av norsk vårgytende sild er fortsatt i nedgang, som imidlertid bremses/stanses pga. en god 1998-årsklasse. Nordsjøildren er i svak vekst, og makrellbestanden synes fortsatt å være god.

Barentshavet

Det har vært en liten vekst i gytebestanden av norsk-arktisk torsk siste år. Økningen skyldes tidligere kjønnsmodning, ikke at det er blitt flere fisk eldre enn 7 år i bestanden. Både gytebestanden og fiskedødeligheten er fortsatt utenfor sikre biologiske grenser, og disse forhold vil ikke forbedres nevneverdig i 2003 (Tabell 1). Det ble derfor tilrådd en kvote på 305.000 tonn. Fastsatt kvote ble 395.000 tonn. Bestanden av kysttorsk er i nedgang. Den har aldri før vært så lav, og det ble tilrådd å kutte fangsten med 80 % for å bygge bestanden opp igjen. Fangster på mer enn 5.000 tonn vil antagelig føre til ytterligere reduksjon av gytebestanden. Kvoten ble likevel satt til 40.000 tonn.

Norsk-arktisk hyse har vært utsatt for et veldig høyt fiskepress de siste årene og ligger nå rett under føre-var-nivået. Gode årsklasser i 1999 og 2000 ser ut til å sikre bestanden. Det er derfor forsvarlig å øke fangsten med vel 20 % fra 85.000 til 101.000 tonn (Tabell 1).

Gytebestanden av sei nord for 62°N har vokst og er innenfor sikre biologiske grenser (Tabell 1). Økningen av minstemålet og forbedret beskatningsmønster har hatt en positiv innvirkning på bestanden. ICES åpner for en økning av fangsten med vel 10 %. Beskatningen vil likevel ligge under føre-var-nivået. Med anbefalt høstingsgrad og midtels rekruttering, vil gytebiomassen holde seg over føre-var-nivået de neste 4-5 årene.

Loddebestanden i Barentshavet har gått jevnt ned fra 2000 til 2002. Nedgangen skyldes reduksjon i de rekrutterende årsklassene. Den modnende bestanden vil vinteren 2003 bestå av 3- og 4-åringene. ICES anbefaler at det i 2003 ikke fiskes mer enn 310.000 tonn, og at fiskeriet bør rettes mot gytebestanden i perioden januar til april (Tabell 1). Den totale kvote er satt til 310.000 tonn som er en halvering i forhold til i fjor. Av dette får Norge 186.000 tonn.

Situasjonen for blåkveitebestanden er usikker. I forhold til tidligere perioder er bestanden lav, men dagens forvaltnings tiltak ser ut til å ha ført til redusert fiskedødelighet de siste årene og man kan dermed se en svak oppgang i gytebestanden. Fangsten for 2002 er 13.300 tonn, som var godt over anbefalingen på 11.000 tonn. ICES anbefaler å redusere

fangstene til under 13.000 tonn i 2003. Havforskningsinstituttet støtter dette rådet, men understreker at dagens reguleringer er for liberale dersom man ønsker et fremtidig bærekraftig utbytte opp mot 20.000 tonn.

Bestandsberegningene for uer og snabeluer er usikre, men bestand og rekruttering er lave. De siste gode årsklassene (1987-1990) som etterfølges av mange svake årsklasser, utgjør derfor en siste mulighet til å gjenoppbygge gytebestanden for begge disse artene i overskuelig fremtid. Dersom ikke strakstiltak settes inn, vil bestandene bli kraftig redusert til nivå langt under det man tidligere har hatt. ICES tilrår derfor at det ikke blir fisket på snabeluer før toktrusultat kan vise til en markert økning i gytebestand og rekruttering. For å ta vare på denne muligheten til å gjenoppbygge gytebestanden blir det også tilrådd at bifangst av snabeluer i andre fiskerier blir redusert til lavest mulig nivå. For vanlig uer tilrår ICES at det som en forutsetning for fortsatt fiske, bør utvikles og tas i bruk en forvaltningsplan for bestanden. Planen må inkludere overvåking av utviklingen i bestanden og fisket, med tilhørende retningslinjer for reguleringer av fisket.

Rekebestanden i Barentshavet og Svalbardområdet har stabilisert seg på et lavt nivå. Dette skyldes noen dårlige årsklasser, økt fiskeinnsats pga. forbedret trålteknikk samt økt beitepress fra ungtorsk. ICES mener at nåværende fangstnivå er bærekraftig. ICES gir ingen kvoteanbefaling for 2003. På kort sikt ser Havforskningsinstituttet det som vesentlig at innsatsen i rekefisket blir kraftig redusert. Havforskningsinstituttet er urolig for at den store kapasitetsutbyggingen i rekefisket som består av nybygg og flertrålsystem skal gå ut over bestanden.

Norskehavet

Norsk vårgytende sild har ikke nådd de samme høydene som før sammenbruddet på slutten av 1960-tallet, men kom tilbake for fullt på nittitallet. Nå er bestanden innenfor sikre biologiske grenser. Rekrutteringen av den svært sterke 1992-årsklassen førte i 1997 til en økning i gytebiomasse til ca. 9 millioner tonn. Gytebiomassen har etter dette minket og er forventet å være 5,8 millioner tonn i 2003. De innkommende årsklassene 1998 og 1999 er estimert til å være sterke og vil føre til at nedgangen i bestanden blir moderat i 2003 (Tabell 1).

Bestanden av kolmule er ikke innenfor sikre biologiske grenser, og høstes på et nivå som ikke er bærekraftig. Fiskedødeligheten har økt kraftig de siste årene og er på et nivå som er betydelig høyere enn det kritiske nivået. Det har i flere år blitt produsert sterke årsklasser som har bidratt til at kolmulebestanden har tålt det store uttaket de siste årene. Det er lite gammel fisk igjen i bestanden, så fisket har foregått på unge årsklasser. Dermed blir ikke individenes vekstpotensial utnyttet (Tabell 1). ICES anbe-

faler at fiskedødeligheten reduseres kraftig tilsvarende en total fangst på 600.000 tonn.

Nordsjøen

Etter at uttaket av både voksen sild og ungsild i Nordsjøen er kommet under kontroll, har bestanden hatt svak vekst. Gytebestanden er nå innenfor sikre biologiske grenser (Tabell 1). Oppbyggingen har gått sakte pga. for stort beskatningspress, men gytebestanden har vært i svak økning siden 1993. Årsklassene 1998 og 2000 er sterke, og anbefalt fangstuttak av voksen sild er satt til 450.000 tonn i 2003.

Makrell fra de tre gyteområdene i sør (Portugal og Spania), vest (Irland og De britiske øyer) og i Nordsjøen blander seg i Norskehavet og Nordsjøen i andre halvår, og beregnes og evalueres som én bestand; nordøstatlantisk makrell. Bestandsberegningen er usikker; bestanden er innenfor sikre biologiske grenser, men beskattes litt for hardt (Tabell 1). ICES anbefaler en fangst i 2003 på 542.000 tonn, noe som er 140.000 tonn mindre enn det som ble anbefalt i fjor.

Det norske fisket etter taggmakrell beskatter den vestlige bestanden. Gytebestanden var på topp i 1988-1989, og siden alle årsklasser etter den rike 1982-årsklassen har vært svake, har bestanden gått tilbake. Bestanden er i sterk nedgang, og ungfisken beskattes for sterkt. ICES anbefaler at fangstene i 2003 effektivt begrenses til 113.000 tonn som tilsvarer $F = 0,15$ ($F_{0,1}$). Havforskningsinstituttet anbefaler imidlertid at TAC for 2003 skal være som anbefalt for 2002, 98.000 tonn, fordi det ikke finnes indikasjoner på en ny sterk årsklasse.

Mengdeindeksene av brisling fra de internasjonale ungfiskundersøkelsene i februar 2002 viste en økning av 1-gruppe (2001-årsklassen) fra året før, og var over gjennomsnittet for perioden 1984-2002. Rekrutteringsmålene er imidlertid svært usikre, og det gis for tiden ingen vitenskapelig baserte

kvoteanbefalinger. Brislingbestanden synes å være i god stand, med økning i fangster og biomasse. For tiden synes brislingfisket å være mer styrt av bifangstreguleringene i sildefisket enn av den aktuelle TAC-en for brisling.

Både beskatningsgraden og gytebestanden av sei i Nordsjøen er nå innenfor biologiske grenser (Tabell 1). ICES anbefaler at fiskedødeligheten i 2003 bør være under førevar-nivået, tilsvarende landinger lavere enn 193.000 tonn.

Torsken i Nordsjøen har vært og er fortsatt svært hardt beskattet. Gytebestanden i 2001 var på et historisk lavmål, og utgjør bare 1/3 av det som betraktes som forsvarlig bestandsstørrelse (Tabell 1). ICES anbefalte å stenge alle fiskerier etter torsk, både det direkte fisket og fiskerier som tar torsk som bifangst.

Gytebestanden av hyse har vokst og høstes nå innenfor sikre biologiske grenser (Tabell 1), men beskattes for hardt. 1999-årsklassen er sterk og dominerer både fangstene og bestanden. 2001- og 2002-årsklassene er svake. Dersom dagens fiskepress opprettholdes, vil biomassen komme under førevar-grensen i løpet av få år. Et stort problem er at årsklassene fiskes (bifangst) og kastes ut igjen før de når kjønnsmoden alder. I 2001 ble det beregnet et utkast på hele 118.000 tonn hyse i Nordsjøen, mens landingene til konsum bare utgjorde 39.000 tonn. Fordi hyse for det meste tas i et blandingsfiske med torsk og hvitting, vil rådet for torsk være styrende for rådet for hyse. Dersom det ikke kan vises at det finnes måter å fange hyse på uten at torsk blir fanget eller kastet ut, mener ICES at fiske etter hyse ikke bør tillates.

Hvittingbestanden er utenfor sikre biologiske grenser (Tabell 1), og pga. dårlig rekruttering er det ikke forventet nevneverdig forbedring de nærmeste årene. ICES anbefaler en reduksjon i fiskedødelighet på 40 %, dvs. en konsumlanding på mindre enn 26.000 tonn i 2003.